

Teze změn systému druhové ochrany

**příprava novely zákona o ochraně
přírody a krajiny**

Programové prohlášení Vlády ČR 2022

„Zajistíme účinnější ochranu druhů postavenou především na ochraně biotopů prostřednictvím legislativních změn připravených do roku 2023 i podpory praktických opatření.“

Potřeba novely

- **Ochrana zvláště chráněných druhů (ZCHD) staví výhradně na ochraně jedinců**
 - u mnoha druhů je nadbytečná, při běžném obhospodařování a užívání krajiny vede k plošnému porušování zákona
- **Kategorizace ZCHD nereflektuje míru ohrožení**
 - seznamy jsou zastaralé a nezohledňují rozdílné nároky druhů a příčiny jejich ohrožení
- **Omezená paleta nástrojů aktivní péče o druhy**

Hlavní teze změn

- **Zvláštní ochrana druhů bude založena na ochraně jejich biotopů a místních populací**
 - upravíme podmínky ochrany ZCHD (kategorizaci)
 - aktualizujeme seznam ZCHD podle současného poznání
 - zlepšíme vymahatelnost zvláštní ochrany druhů
 - omezíme možnost účelového zneužívání druhové ochrany
- **Aktivní péče bude cílena na nejohroženější druhy a přírodní biotopy**
 - zakotvíme roli Červených seznamů
 - doplníme nástroje o programy péče a regionální akční plány

Hlavní teze změn

mzp.cz

- zavedeme ochranu volně žijících opylovačů a podporu jejich biotopů i ochranu před světelným znečištěním
- omezíme administrativní náročnost a usnadníme digitalizaci státní správy

*připravována je i změna v ochraně dřevin
(bude představena na podzim 2023)*

Oddělená prioritizace

mzp.cz

1. Právní ochrana druhů

Ohrožení druhů vyplývá z lidské činnosti a lze ho zákonnými zákazy snížit

Zákonné zákazy vázané na tři kategorie ochrany druhů

Seznam ZCHD

Cílí na širokou veřejnost, hospodařící subjekty a další pro zajištění ochrany druhů

2. Aktivní péče o druhy

Ohrožení druhů vyplývá z lidské činnosti či přírodních procesů, které lze ovlivnit pouze aktivními opatřeními

Realizace nástrojů aktivní péče o druhy a přírodní biotopy

Červené seznamy

Cílí dovnitř ochrany přírody na prioritizaci péče o nejpotřebnější

zavedena společná (základní) ochrana biotopu a místní populace

- **I. kategorie ochrany**
 - nejohroženější druhy
 - chránění všichni jedinci i v rámci běžného hospodaření, pokud má vliv na jedince a jejich biotop
- **II. kategorie ochrany**
 - ostatní druhy vyžadující ochranu jedinců (mj. s ohledem na požadavky směrnic)
 - nezáměrné zásahy při běžném hospodaření, průchodu krajinou, v dopravě apod. bez omezení, pokud neohrozí místní populaci nebo nepoškodí biotop druhu
- **III. kategorie ochrany**
 - pouze základní ochrana (biotopu a místní populace), tj. není ochrana jedinců
 - běžné hospodaření nebo manipulace s jedinci bez omezení, pokud neohrozí místní populaci a biotop druhu

Seznamy ZCHD

- kategorie I, II a III - seznamy ZCHD stanoveny nadále vyhláškou
- nutnost zachování úrovně transpozice směrnic o stanovištích a o ptácích
- indikativní seznam ZCHD je navržen a zveřejněn
- mírný nárůst počtu ZCHD, ale přes 40% je zařazeno do kat. III
- připraveny online karty všech ZCHD

Druh | Astropotamonbaena torrentium (Schrank, 1803) - náleže

Popis a distribuce: # Druh ohrožený v ČR | Druh chráněný v ČR

Zvláštní poznámky

Zvláštní odkazy

Vyhodnocení podle zvláštního nařízení o ZCHD

Vyhodnocení podle zvláštního nařízení o ZCHD

Zvláštní odkazy

Zvláštní odkazy

Zvláštní odkazy

Zvláštní odkazy

Právní ochrana druhů

Hořec brvitý – ohrožen sběrem a poškozováním jedinců – nově zařazen mezi ZCHD

Kotvice plovoucí – přeřazena z kriticky ohrožených do kat. III

Aktivní péče o druhy a biotopy

- pro nejohroženější kategorie Červených seznamů

Nástroje:

- záchranné programy
- regionální akční plány
 - *aktivní péče o druhy a přírodní biotopy*
- programy péče
 - *konceptní přístup ke „konfliktním druhům“*
- celostátní Červené seznamy
 - publikovány AOPK ČR, pravidelná aktualizace

**Koukol polní – ohrožen
čištěním osiva – nově
nebude ZCHD, i přesto lze
připravit regionální akční
plán**

**Okáč skalní – ohrožen zarůstáním
krátkostébelných trávníků
a ústupem extenzivní pastvy
– bude připraven záchranný
program**

Foto L. Černá, M. Kišelová

Harmonogram novelty

Červen 23

- Pracovní návrh paragrafového znění novelty

Červenec 23

- předjednání návrhu - MZe a další rezorty, regionální orgány ochrany přírody

Srpen 23

- dokončení předjednání návrhu - hospodáři v krajině aj.
- souběžně dopracování RIA a důvodové zprávy

Září 23

- vnitřní připomínkové řízení
- předložení poradě vedení MŽP

Říjen

- mezirezortní připomínkové řízení

Listopad a
prosinec 23

- vypořádání připomínkového řízení
- Legislativní rada vlády

Březen-
červen 24

- vláda
- předložení do Poslanecké sněmovny

1.července
2025

- účinnost

Závěr

Přijetí novely zákona o ochraně přírody a krajiny ...

- umožní právní ochranu biotopů a populací druhů aktuálně nejvíce ovlivněných lidskou činností
- zajistí prioritní aktivní péči o nejvíce ohrožené druhy a přírodní biotopy
- zamezí účelovému zneužívání druhové ochrany
- narovná právní prostředí při:
 - nezáměrném poškození ZCHD (v rámci dopravy, průchodu krajinou nebo např. sběru hub)
 - realizaci běžné péče o krajinu
 - výzkumu a osvětě (odborná sbírková činnost)
- omezí administrativní náročnost a usnadní digitalizaci agendy

Děkujeme za pozornost

